

08.03.24.

7-А-Б

Всесвітня історія

вч. Рзаєва Н.О.

Тема: Архітектура і мистецтво доби Середньовіччя.

Мета уроку: сформувати уявлення про середньовічну архітектуру; з'ясувати відмінності між романським і готичним храмами; ознайомитися з найвизначнішими архітектурними пам'ятками Середньовічної Європи; сприяти формуванню поваги до історичного минулого і культурного надбання людства.

Актуалізація опорних знань

Бесіда

- Яким був світогляд середньовічної людини?
- Як релігія впливала на життя людини?
- Що таке ересь?
- Чому культура Відродження виникла саме в Італії?
- Як проявилось Відродження у мистецтві?
- Якою була тематика літературних творів епохи Відродження?
- Визначте основні відмінності між мистецтвом Відродження та середньовічним мистецтвом.

Мотивація навчальних досягнень

Про що розповідають поняття з Хмаринки слів?

Вивчення нового матеріалу

Архітектура — це мистецтво проектування і будівництва споруд і їхніх комплексів, що формують простір для життя та діяльності людини.

Основні архітектурні стилі Середньовіччя:

- 1) Романський стиль;
- 2) Готичний стиль.

Абатство Св. Віктора в Джензі, Італія (X ст.)

Реймський собор (XIII ст.)

АРХІТЕКТУРНІ СТИЛІ Стилiстичнi особливостi середньовiчного мистецтва IX—XII ст. яскраво втілені в архітектурі. Як ви вже знаєте, архітектура — це мистецтво проектування і будівництва споруд і їхніх комплексів, що формують простір для життя і діяльності людини. Визначні зразки архітектурних споруд є культурно-історичними пам'ятками. На архітектуру, як і на все мистецтво середніх віків, значний вплив мало християнство. Розрізняють два основні архітектурні стилі тих часів: романський і готичний.

Романський стиль(X-XIII) — стиль Раннього Середньовіччя в Європі, що найбільше проявився в архітектурі, має елементи давньоримського та візантійського мистецтва.

Товсті масивні стіни, на яких розташований важкий напівкруглий звід

Потужні приземні будівлі, що ззовні схожі на фортеці

Вузькі вікна, що нагадують бійниці. Використовувалися вітражі

Широке використання напівкруглих арок: на стінах, в отворах вікон, над входом

Оздоблення стін фресками

**Замок-фортеця,
Монастир-фортеця,
Церква-фортеця**

РОМАНСЬКИЙ СТИЛЬ Романський стиль сформувався в X ст. і панував в архітектурі понад 300 років. Будівельники запозичили елементи цього стилю в архітектурі давніх римлян, чим зумовлена його назва. Романський стиль (від лат. *romanus* — римський) — стиль Раннього Середньовіччя в Європі, що найбільше проявився в архітектурі, має елементи давньоримського та візантійського мистецтва. Основними типами архітектурних споруд у романську епоху були замки, монастирські ансамблі та храми. Серед їхніх відмітних особливостей: масивні кам'яні склепіння, потужні стіни з нечисленними вузькими вікнами, ступінчасті заглиблені входи. Романські будови не були багатими на архітектурні оздоблення ні ззовні, ні всередині. Найважливіший їхній елемент — вежі. Ознакою романського стилю є також напівкруглі арки на стінах, в отворах вікон, біля входу в собор. Стіни храмів і замків прикрашали фресками, широко використовували для їхнього оздоблення вітражі. У центрі храмів розміщували зображення Ісуса Христа або Богоматері, нижче — ангелів, апостолів, святих. Своєю суворістю і могутністю романські храми нагадують фортеці.

ГОТИЧНА АРХІТЕКТУРА Із середини XII ст. в Європі розвивався готичний стиль. Його назва виникла в Італії пізніше, у XVI ст., і була пов'язана з назвою варварських племен готів. Готичний стиль (від італ. *gotica* — готський) — стиль середньовічного мистецтва XII—XV ст., поширений у Західній і Центральній Європі, що відзначався вертикальною спрямованістю форм, значною кількістю кам'яного різьблення і скульптурного оздоблення. Готичну архітектуру характеризує стрімчастість і легкість. Найважливішими ознаками цього стилю є тонкі стіни, висока аркова стеля, великі вікна, прикрашені вітражами, просторі зали. Важливою особливістю готичного стилю була спрямованість будівлі вгору.

Цього можна було досягти лише завдяки новій технології будівництва. Конструкція спиралася на опорні стовпи, простір між якими забудовувався. Це дало змогу споруджувати собори небаченої висоти з тонкими стінами і великими стрілочастими вікнами.

Готичний стиль(XII-XVст.) – стиль середньовічного мистецтва XII-XV ст. Поширений у західній і Центральній Європі, що відзначався вертикальною спрямованістю форм, значною кількістю кам'яного різьблення і скульптурного оздоблення.

Високі, наче спрямовані в небо, споруди, що створюють враження легкості

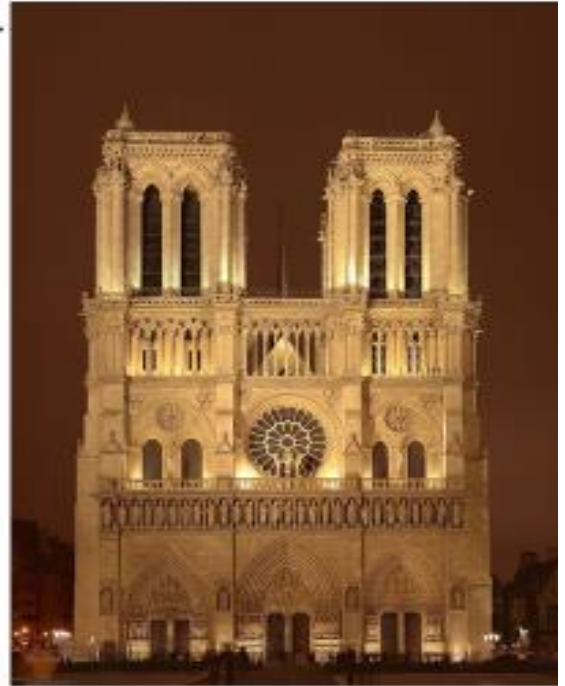
Звід будівлі розташований на опорних стовпах, простір між ними забудовувався легкими стінами

Величезні вікна з вітражами, що пропускали багато світла

Ажурні великі і маленькі вежі, а також шпилі, що звужуються догори.

Прикрашання храмів і будівель скульптурними композиціями, розетами — круглими вікнами

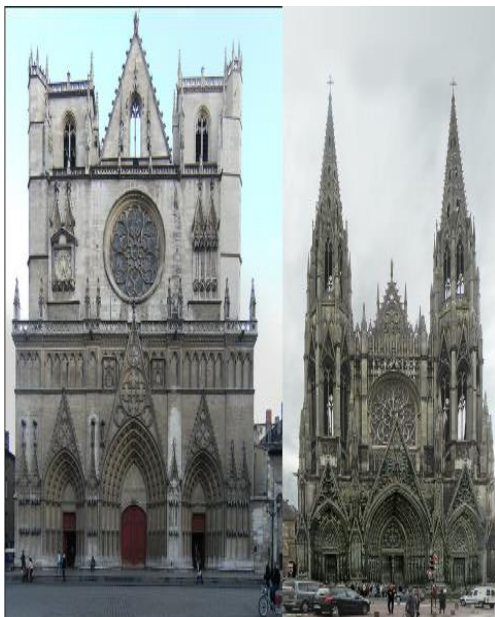
**Церкви,
Собори,
Монастирі**

Хвилинка відпочинку. Гімнастика для очей

https://youtu.be/u_fLRqqJ59E?si=uANSHgRkLIGVwBpf

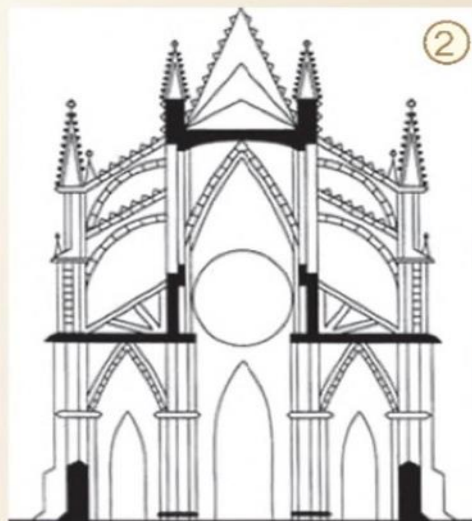
Робота з візуальними джерелами

Діємо: практичні завдання

Уважно розгляньте ілюстрації розрізу двох храмів. Визначте, який з них належить до романського, а який — до готичного стилів. Які характерні риси архітектури на це вказують?

Скульптури – частина архітектурного оздоблення

Вітраж – декоративні композиції, виконані із різнокольорового скла.

Узагальнення. Систематизація. Рефлексія.

Бесіда

- Схарактеризуйте архітектурні стилі епохи Середньовіччя.
- Які роботи митців Раннього Відродження вам відомі?
- Яку атмосферу в католицькому храмі створюють вітражі?

- Поясніть, як історичні умови розвитку середньовічної культури впливали на розвиток мистецтва на різних етапах доби Середньовіччя.

Перегляньте відео: https://youtu.be/IgzNDA28H5w?si=flyf2cOLd7I0A_mn

Домашнє завдання:

- 1.Опрацювати матеріал §26
2. Занотуйте таблицю на стор.127. Запишіть нові поняття.
- 3.Повторіть тему Англія: «Велика хартія вольностей».

Завдання надсилайте на освітню платформу Human або на ел. адресу
nataliarzaeva5@gmail.com

Бажаю успіхів у навчанні!